

رابطه علت و معلول

رابطه‌ی علت و معلول:

شاید نخستین مسئله‌ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته، چگونگی رابطه‌ی علت و معلول است.

علت: به وجود آورنده؛ چیزی که به چیز دیگر وجود می‌دهد.

معلول: به وجود آمده؛ چیزی که وجودش را از علت می‌گیرد.

رابطه‌ی علیت: رابطه‌ای وجودی که در آن یک طرف (علت) به طرف دیگر (معلول) وجود می‌دهد.

کلمه‌ی چرا، بازتابی از درک رابطه‌ی علیت در ذهن انسان‌هاست.

تفاوت رابطه‌ی علیت با سایر روابط:

در روابط غیر از علیت، ابتدا باید طرفین رابطه وجود داشته باشند و بعد از آن می‌توان رابطه را برقرار کرد.

مثلا در رابطه‌ی دوستی ابتدا باید دو نفر وجود داشته باشند تا میان آنها دوستی برقرار شود.

اما در علیت این‌گونه نیست یعنی علیت رابطه‌ای وجودی است که یک طرف علت به طرف دیگر (معلول) وجود می‌دهد.

رابطه‌ی علیت ————— رابطه‌ای وجودی

روابط غیر علیت

۱- روابط بعد از وجود طرفین رابطه

۲- روابط فرع بر وجود طرفین

۳- روابط قائم بر وجود طرفین

روابط غیر علیت مانند: رابطه‌ی دوستی، تعلیم و تعلم، نظم و همکاری و...

منشاء درک و پذیرش رابطه‌ی علیت:

در پاسخ به این سوال که رابطه‌ی علیت چگونه درک شده و پذیرفته می‌شود، پاسخ‌های مختلفی داده شده است که کتاب درسی به چهار پاسخ می‌پردازد:

۱- دکارت ۲- اکثر تجربه‌گرایان ۳- دیوید هیوم ۴- فلاسفه‌ی مسلمان

اصل علیت از دیدگاه **دکارت**:

۱- بدون دخالت تجربه به دست می‌آید.

۲- جزء اصول اولیه است که انسان آن را به طور فطری درک می‌کند.

۳- درک علیت مادرزادی است.

۴- درک آن نیاز به تجربه و آزمایش ندارد؛ زیرا پذیرش علیت پایه‌ی هر تجربه و آموزشی است.

۵- یافتن مصداق‌های علت و معلول نیازمند تجربه و آموزش است.

مدرسه مجازی اینو